

enlargement at the expense of the optimum material resources providing, also organizational and technical re-equipment and the introduction into the production of new developments.

It is analyzed the economic efficiency of the soybean's production in the region and the influence of the concentration on its performance. It is proved in particular that indices of the products' production are under an significant impact of the level of concentration, that means, that with the growth of soybean growing area, its share in the farm acreage and yields are growing, while the production cost decreases.

During the research period there was a tendency to reduce the proportion of realization to such soybean market subjects as processing enterprizes, and the corresponding increase of it to the commercial organizations.

The main oil crops market is occupied by 9 largest companies («Kernel Group», «Cargill», «Optimus», "Mironovsky bakery", industrial group «ViOil», «Bunge», industrial group "Creative" and «Glencore»), which in 2012 accounted for 84.1% of the total production of vegetable oil in Ukraine.

The main factors of the industry's efficiency enlargement should be: the investment attraction, the expansion of processing enterprizes, the development of trade, the improvement of the informational and consultative guidance of producers.

Key words: *agricultural enterprizes, soybeans, production, marketing, concentration, efficiency, sales channels.*

УДК 330.322:332.34:63

ІНВЕСТИЦІЇ ТА ЇХ РОЛЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Д. К. Семенда, кандидат економічних наук

О. В. Семенда, аспірант

Уманський національний університет садівництва

В статті на базі досліджених підприємств Черкаської області проведено аналіз сучасного стану інвестиційної діяльності та роль інвестицій у забезпеченні сталого землекористування. Визначено напрями залучення фінансових ресурсів у сільське господарство.

Ключові слова: *землекористування, залучення інвестицій, вирішення фінансово-економічних проблем, банківські кредити, джерела інвестування*

Згідно статистичних даних у 2013 р. валовий збір зернових і зернобобових культур становив 63 млн. т (у вазі після доробки), а їхня середня врожайність – 39,9 ц/га. Валове виробництво продукції агропромислового комплексу досягло понад 253 млрд. грн., експорт сільськогосподарської продукції з України становив у 2013 р. 17,3 млрд. доларів США. Це понад 27% загального експорту держави. До державного бюджету від підприємства АПК надійшло 47 млрд. грн. [9].

У 2014р. виробництво зернових оцінюється на рівні 64,4 млн. т, у тому числі 24,5 млн. т пшениці, 9,4 – ячменю, 25,0 – кукурудзи. Високі інноваційні агротехнології дають можливість одержувати врожайність озимої пшениці 75 – 95 ц/га, кукурудзи на зерно – 90 – 130, сої – 38 – 46 ц/га[8]. Але для їх впровадження потрібні значні капіталовкладення й обігові кошти. Тільки останніх необхідно від 5 до 8 тис. грн. на гектар.

Інвестиційне забезпечення сільського господарства особливо інтенсивно досліджувалося у період реформування аграрного сектору. Суттєвий внесок у

дослідження інвестицій внесли відомі вітчизняні учені: М.Я. Дем'яненко [2], М.І. Кісіль [4], П.А. Стецюк [10]. Ю.О.Лупенко [5] й ін., а також іноземні дослідники [3,11,12,13]. Проте проблема інвестицій та їх роль у забезпеченні ефективного землекористування сільськогосподарських підприємств потребує подальшого вивчення й поглиблення теоретичних положень і практичного використання. У зв'язку із цим виникає потреба у залученні ринкових методів формування фінансових ресурсів та розробки інвестиційної політики сталого землекористування.

Досягнення поставленої мети стає можливим за створення сприятливих умов для інвестиційної діяльності вітчизняних інвесторів і залучення іноземного капіталу.

Методика досліджень. У статті використано такі методи дослідження: абстрактно-логічний (теоретичне узагальнення і формування висновків), історичний і системний аналіз (вивчення та аналіз ефективності вкладення інвестицій у виробництво окремих видів сільськогосподарських культур в підприємствах Черкаської області), монографічний, порівняльний, економіко-статистичний, табличний. Господарськими об'єктами дослідження виступають сільськогосподарські підприємства Черкаської області.

Результати досліджень. Для України земля має особливе значення, адже родючі українські чорноземи – це скарб, даний нам природою і який за умови дбайливого та ефективного використання може забезпечити багатство та процвітання усієї держави.

Сільськогосподарські угіддя України займають 41,5 млн. га. У загальній площі сільськогосподарських угідь рілля становить 32,5 млн. га (78,3%), сіножаті – 2,4 млн. га (5,8%), пасовища – 5,5 млн. га (13,2%) [3; 10]. У середньому на одного жителя України в 2013 р. припадало 0,71 га ріллі. Для порівняння в Канаді – 1,67, Австралії – 1,55, США – 0,67, Франції – 0,31, Англії – 0,11, Японії – 0,03 га ріллі.

За площею орних земель Україна перевищує низку країн ЄС, зокрема Англію – 5,1, Францію – 1,9, Німеччину – 2,8, Польщу – 2,3, Італію – 3,7 Грецію та Швецію у 12 разів. Коли Україна має 32,5 млн. га ріллі, то Китай – 93,1 млн. га, Індія – 166,1 млн. га, Росія – 129,9 млн. га [9].

Сільське господарство України завжди приваблювало інвесторів. Україна має 30% світового чорнозему, сприятливі кліматичні умови, забезпечена людським ресурсом, адже у сільській місцевості проживає до третини всього населення. З іншого боку, зростаючий попит на продовольство у світі спонукали інвесторів до вкладення коштів у сільське господарство.

Проте інвестиційний процес у сільському господарстві за останні роки мав неоднозначний характер. У 1991 році частка доданої вартості, створеної в сільському господарстві, становила 23% по відношенню до загального обсягу доданої вартості всієї економіки України. Частка інвестицій у сільське господарство також дорівнювала 23% усіх інвестицій [6].

Джерела цих інвестицій: прибуток підприємств, кредити банків, державні капіталовкладення. В результаті зростала матеріально-технічна база сільськогосподарських підприємств, будувались об'єкти соціальної сфери села. Але починаючи з 1991 року інвестиції в основний капітал сільського господарства протягом 10 років катастрофічно зменшувалися і до 2000 року досягли значення 3,7% або зменшилися в 6,2 рази. При зростанні інвестицій у 1986 – 1990 рр. сільське господарство у 1991 році мало найкращі показники по виробництві сільськогосподарської продукції і найгірші у 2000 р., як по Україні так і по Черкаській області.

Тільки по закінченню реформування колективних сільськогосподарських підприємств (грудень 1999 – квітень 2000р.) на засадах приватної власності на землю та майно і створення на їх основі приватних (приватно-орендних підприємств), селянських (фермерських господарств), господарських товариств, сільськогосподарських кооперативів та інших суб'єктів господарювання інвестиції в сільське господарство почали зростати. З 2000 по 2008 роки обсяги кредитування сільськогосподарських підприємств збільшилися у 9,6 рази, все це відбилося на виробництві сільськогосподарської продукції (табл. 1).

1. Динаміка виробництва окремих видів сільськогосподарської продукції в Черкаській області (усі категорії господарств, тис. т)

Показник	1990 р.	2000 р.	2008 р.	2011 р.	2013 р.
Валовий збір зерна	2375	1594	2978	3762	4068
цукрових буряків	4097	860	854	1493	481
Виробництво молока	1010	499	493	464	266
Виробництво м'яса всіх видів (у забійній вазі)	195	74	203	328	158

Однією з причин такої ситуації до 2000 року є те, що фінансування інноваційної діяльності в Україні було вкрай незадовільним. Наукоємність ВВП знизилася з 1,8% у 1991 р. до 0,83 у 2012 р., що спричинило деградацію матеріально-технічної бази аграрного сектора, а також виснаження оборотного капіталу сільськогосподарських товаровиробників. Це видно на прикладі сільськогосподарських підприємств Уманського району Черкаської області.

2. Виробничі витрати на виробництво окремих видів сільськогосподарської продукції у сільськогосподарських підприємствах Уманського району Черкаської області*

Вид продукції	1998 р.				2012 р.			
	зібрана площі, га	всього затрат, тис. грн.	затрати на 1 га, грн.	урожайність, ц/га	зібрана площі, га	всього затрат, тис. грн.	затрати на 1 га, грн.	урожайність, ц/га
Зернові і зернобобові	38450	10872	282,7	22,1	33036	166416	5037	49,4
Озимі зернові	14581	5322	364,9	32,5	12581	56499	4491	51,1
Ярі зернові	18873	4037	214,0	16,5	5086	20730	4075	34,2
Кукурудза на зерно	2354	929	394,6	17,7	8694	63487	7302	73,0
Соняшник	6559	1377	209,9	7,0	10306	47279	4587	21,0
Цукровий буряк	4267	5918	1387,0	132,3	739	8560	11583	475,0

*Джерело: Розраховано по матеріалах річних бухгалтерських звітів Уманського району Черкаської області за 1998 і 2012 роки

Для порівняння взято 1998 рік, який передував 2000 році, тобто до реформ і 2012 рік. Виробничі витрати на 1 га зернових становили 282,7 грн. у 1998 р. і урожайність була 22,1 ц/га, у 2012 р. витрати на 1 га зернових зросли і досягли 5037 грн., урожайність зросла у 2,2 рази і становила 49,4 ц/га. Аналогічна картина по інших сільськогосподарських культурах. Витрати зростали вищими темпами, ніж урожайність через те, що до цього привів диспаритет цін на матеріально-технічні

ресурси, які купують сільськогосподарські підприємства, вони зростають вищими темпами, ніж продуктивність. Це залишало підприємства прибутку, що відбилося на технічному оснащенні сільськогосподарських підприємств.

Нинішній технічний стан с/г підприємств не повною мірою відповідає потребам виробництва. Машино-тракторний парк морально і технічно застарілий і відпрацьований та забезпечений лише на 60 – 65% до технологічних потреб (табл. 3).

3. Забезпеченість сільськогосподарських підприємств Черкаської області сільгосптехнікою (на кінець року, шт.)

Показник	1990 р.	2000 р.	2008 р.	2011 р.	2012 р.	Відхилення 2012 р. від 1990 р., ±
Трактори, шт.	20308	14560	8346	7236	7545	-12763
в т.ч. на 1 тис. га ріллі, шт.	17	13,5	12,2	7,5	7,9	-9,1
Зернозбиральні комбайни, шт.	4173	2951	1579	1367	1432	-2741
в т.ч. на 1 тис. га посівної площі зернових (без кукурудзи), шт.	7	5	2	2	2,2	-4,8
Кукурудзозбиральні комбайни, шт.	819	553	189	171	168	-651
в т.ч. у розрахунку на 1 тис. га посіву кукурудзи, шт.	9	6	1	0,7	0,5	-8,5

У 1990 р. в сільськогосподарських підприємствах Черкаської області на один зерновий комбайн припадало 147 га зернових, у 2012 р. — 464 га (при середньодобовій продуктивності комбайнів 15 – 20 га збирання колоскових зернових при ідеальних умовах (відсутності опадів, поломок техніки), у 2012р. можна було завершити за 23 – 25 днів. За даними наукових досліджень, при збиранні врожаю зернових культур на п'ятий день після повного досягання втрати зерна не перевищують 3 – 4%, на десятий день вони зростають до 17 – 20%, а на п'ятнадцятий досягають вже 25%. Для порівняння у США навантаження на зерновий комбайн – 60, Франції – 53, Німеччині – 50га.

За інформацією Мінагрополітики України щорічне мінімальне науково-обґрунтоване оновлення машино-тракторного парку до технологічної потреби оцінюється у 35 млрд. грн., у тому числі тракторів – 15 (близько 40 тис. од) та зернозбиральних комбайнів – 10,5 млрд. грн. [7].

Разом з тим інвестицій потребує не лише виробництво, але й технології, наука, інфраструктура. Необхідність капіталовкладень у сільське господарство оцінюється близько 150 млрд. дол. За таких надходжень технічне та технологічне оснащення галузі відповідатиме кращим світовим аналогам, а виробничі показники досягнуть значень більш розвинутих до аграрних країн.

Основним джерелом фінансування суб'єктів аграрного сектору залишаються власні кошти. Понад дві третини загальних інвестицій формуються за рахунок власних коштів, тоді як решта є залученими фінансовими ресурсами, серед яких домінують банківські кредити. Таким чином обсяги інвестування залежать від ефективності ведення бізнесу.

В підтвердження цьому є ТОВ «Берестівець» Уманського району Черкаської області, яке функціонує з 1994 року завжди працювало з прибутком. Прибуток у 1998 р. становив 286,3 тис. грн., а вже у 2013 р. — 7111 тис. грн. Проаналізуємо основні показники ефективності виробничої діяльності підприємства (табл. 4).

Оскільки показники ефективності виробничої діяльності ТОВ «Берестівець» є стабільно високими, підприємство збільшує інвестиції в основний капітал. Якщо у

2008 р. виробничі основні засоби становили 2409 тис. грн., то у 2012 р. — 11359 тис. грн., приріст становить 8950 тис. грн. або 371,5%.

4. Основні показники економічної ефективності виробничої діяльності ТОВ «Берестівець» Уманського району Черкаської області

Показник	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	Відхилення 2012р. від 2008р., ±
Вартість валової продукції рослинництва і тваринництва (в постійних цінах 2010 р.) тис. грн. у розрахунку на:	7382,35	8620,91	9328,5	12883,5	13401,7	6019,35
– 1 середньорічного працюючого, тис. грн.	171,68	232,99	233,2	280,1	304,6	132,92
– 100 грн. основних виробничих засобів с. - г. призначення, грн.	306,44	273,94	153,4	160,2	118,0	-188,44
Чистий дохід (виручка) тис. грн. у розрахунку на:	6499	7164	10292	14853	18980	12481
– 100 га с. - г. угідь, тис. грн.	371,15	409,83	594,2	866,6	1142,0	770,85
– 1 середньорічного працюючого, тис. грн.	151,13	193,62	257,3	322,9	431,4	280,27
– 100 грн. основних виробничих засобів с. - г. призначення, грн.	269,77	227,64	169,3	184,7	167,1	102,67
Чистий прибуток, тис. грн. у розрахунку на:	1798	1404	1853	4365	5454	3656
– 100 га с. - г. угідь, тис. грн.	102,68	80,32	107,0	254,6	328,1	225,42
– 1 середньорічного працюючого, тис. грн.	41,81	3794	46,3	94,9	123,9	82,09
– 100 грн. основних виробничих засобів с. - г. призначення, грн.	74,63	44.61	30,5	54,3	48,0	-26,63
Рівень рентабельності, %	51,35	31,02	25,0	46,7	42,0	-9,35

Підприємство вкладає значні кошти в сучасну техніку світового зразка. Це трактори «Джон Дір 8597» – 3 шт., 5 тракторів «Беларусь-81», надсучасні комбайни «Джон Дір», яких підприємство закупило 3 шт., завантажувач зерна та добрив «Джисібі», пневматична сівалка точного висіву, оприскувач, ширина захвату 24 м, плуги оборотні 8-корпусні, культиватори, комбіновані сівалки, які за один прохід виконують 2 – 3 технологічні операції, тюковщик соломи. Всього в технологічне оновлення було вкладено більше 10 млн. грн. Дані інвестиції забезпечують ефективність використання земельних ресурсів (табл. 5).

5. Основні економічні показники ефективності використання землі в ТОВ “Берестівець” Уманського району Черкаської області

Показник	2009р.	2010р.	2011р.	2012р.	2013р.	Відхилення 2013р. від 2009р.	
						±	%
Урожайність, ц/га:							
- зернових і зернобобових	49,2	36,95	66,03	66,8	86,7	37,50	176,22
- соняшника	35,7	40	26,8	39,2	50,8	15,10	142,30
- ріпак озимий	11,7	24,2	27,8	23	50,4	38,70	430,77
Виробництво на 100 га відповідних угідь, ц:							
- зерна	3782,4	2447,4	4827,3	4998,3	5551,9	1769,50	146,78
- свиней	28,2	40,3	37,6	31,9	43,1	14,90	152,84
Одержано на 100 га с. - г. угідь, тис. грн.:							
- валової продукції	493,18	538,6	751,8	806,35	1074,9	581,72	217,95
- валового прибутку	150,89	195,2	342	360,5	480,3	329,41	318,31
- чистого прибутку	80,32	106,97	254,66	328,15	438,4	358,08	545,82

Дане зростання забезпечено зміцненням матеріально-технічної бази підприємства, інтенсифікації рослинництва на основі впровадження прогресивних систем землеробства, передової техніки і технології вирощування сільськогосподарських культур, вдосконалення економічного механізму господарювання, спрямованого на охорону природних ресурсів.

Альтернативою власним коштам у завершенні існуючих інвестиційних проектів та започаткування нових може стати банківське кредитування. В Україні понад 100 банків надають підприємствам агропромислового комплексу коротко та довгострокові кредити. Проте вартість кредитів залишається досить високою, через специфіку сільського господарства. Об'єктом виробництва в сільському господарстві є біологічні об'єкти, які контактують з навколишнім середовищем упродовж тривалого часу. Підвищується ризиковість господарювання, а отже можливість втрат від великих обсягів незавершеного виробництва, специфічність застави (майбутній урожай, худоба тощо), сезонний розрив між надходженням коштів та їх витрачанням, тривалість виробничого циклу. При здійсненні реформ в аграрному секторі більшість наведених положень не враховувалися. Через це на кредитному ринку стосовно аграрного сектору створилася кризова ситуація. Надходження кредитів в аграрний сектор практично припинилося [7]. Вартість банківських кредитів для сільськогосподарських підприємств у 2000 р. були надзвичайно високі (табл. 6). Щоправда вони поступово знижувалися, але не настільки. Щоб стати нижчими за рентабельність.

Через такі дії на кредитному ринку стосовно аграрного сектору створилася кризова ситуація, яка негативно вплинула на сільське господарство – надходження кредитів в аграрний сектор практично припинилося, так і на банки – вони втрачали потенційно кредитоемний сегмент економіки.

Вихід було знайдено через здешевлення кредитів частковою компенсацією процентних ставок за рахунок бюджетних коштів. Практично ця ідея була реалізована постановою Кабінету Міністрів України від 25 лютого 2000 року №398 «Про додаткові заходи щодо кредитування комплексу сільськогосподарських робіт». Цим документом було розпочато новий етап формування системи кредитного забезпечення сільськогосподарських підприємств.

6. Вартість банківських кредитів для сільськогосподарських підприємств України [1]

Показник	Рік											
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Середньозважені процентні ставки за кредит, %	56,0	33,0	26,0	20,0	18,0	17,0	16,0	18,0	24,0	27,0	25,0	25,0
За умови компенсації частки відсоткових ставок, %	38,0	9,0	15,8	7,7	7,9	7,4	8,1	8,5	12,0	15,4	15,5	19,0
Рівень рентабельності (збитковості) сільськогосподарського виробництва, %	-1,0	2,7	2,2	1,1	8,1	6,8	2,8	15,6	13,1	13,4	20,7	24,0

Висновки. Перед сільськогосподарськими підприємствами постала гостра потреба щодо покращення технічного стану машино-тракторного парку, закупівлі техніки та впровадження нових технологій. У зв'язку з цим виникає потреба у залученні фінансових ресурсів та розробки інвестиційної політики сталого землекористування. Їх вирішення неможливе без залучення як внутрішніх, так і зовнішніх джерел фінансування, тобто інвестицій. Головним джерелом внутрішніх інвестицій є прибуток сільськогосподарських підприємств. А щоб одержати його в достатній кількості, необхідно підвищити ефективність виробництва, що неможливо без суттєвих вкладень капіталу. Для вирішення фінансово-економічних проблем сільськогосподарського землекористування, яке потребує залучення інвестицій, необхідно:

- визначити роль і місце сільськогосподарського землекористування України в економічній політиці держави;
- сформулювати теоретичне і практичне вирішення проблем ефективного вкладення коштів в земельно-ресурсну сферу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дем'яненко М.Я. Кредитний фактор сталого розвитку аграрного сектору України /М.Я.Дем'яненко// Економіка АПК. — 2014. — №11. — С. 7.
2. Дем'яненко М.Я. Фінансові проблеми формування і розвитку аграрного ринку /М.Я. Дем'яненко// Економіка АПК. — 2007. — №5. — С. 4 – 18.
3. Йескомб Э.Р. Принципы проектного финансирования /Э.Р.Йескомб// перев. с англ. — М.: Вершина. — 2008. — 488с.
4. Кісіль М.І. Стратегічні напрями інвестиційного забезпечення розвитку сільського господарства /М.І.Кісіль// Економіка АПК. — 2012. — №11. — С. 3 – 9.
5. Лупенко Ю.О. Агрохолдинги в Україні та посилення соціальної справедливості їх діяльності /Ю.О.Лупенко, М.Ф. Кропивко// Економіка АПК. — 2013. — №7. — С. 5 – 31.
6. Мазнев Г.Є. Проблеми фінансового забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору /Г.Є.Мазнев// Економіка АПК. — №2004. — №9. — С. 7 – 8.
7. Маслак О. Аграрні інвестиції: «За» і «проти» /О.Маслак/ Пропозиція. — 2014. — №11. — С. 37.
8. Петриченко В.Ф. Стратегічні напрями розвитку аграрного сектора економіки на період до 2020 року /В.Ф. Петриченко// Економіка АПК. — 2012. — №11. — С. 3 – 9.
9. Семенда Д.К., Бурляй О.Л. Економіка підприємства: підручник /Д.К.Семенда, О.Л.Бурляй, М.А.Коротєєв, О.В.Семенда// Умань. — 2014. — 476с. — С. 6.

10. Статистичний збірник. Сільське господарство України. — 2013. — С. 79.
11. Цыганов Ю. Сельскохозяйственная кооперация в КНР /Ю.Цыганов// Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий. — 1999. — №5.
12. Черный Р.Н. Кредитный сельскохозяйственный рынок России /Р.Н.Черный// АПК: экономика, управление. — 1999. — №10.
13. Torade Policy Review of Australia || АПК-інформ від 19.04.2004р.

Одержано 15.10.2014

Аннотация

Д. К. Семенда, О. В. Семенда

ИНВЕСТИЦИИ И ИХ РОЛЬ В ОБЕСПЕЧЕНИИ УСТОЙЧИВОГО ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Инвестиционное обеспечение сельского хозяйства особенно интенсивно исследовалось в период реформирования аграрного сектора. Существенный вклад в исследование инвестиций внесли известные отечественные и иностранные исследователи. Однако проблема инвестиций и их роль в обеспечении эффективного землепользования сельскохозяйственных предприятий требует дальнейшего изучения и углубления теоретических положений и практического использования.

Достижение поставленной цели становится возможным при создании благоприятных условий для инвестиционной деятельности отечественных инвесторов и привлечения иностранного капитала.

В статье использованы следующие методы исследования: абстрактно-логический, исторический и системный анализ, табличный. Хозяйственными объектами исследования выступают сельскохозяйственные предприятия Черкасской области.

Инвестиционный процесс в сельском хозяйстве за последние годы имел неоднозначный характер. В 1991 году доля добавленной стоимости, созданной в сельском хозяйстве, составляла 23% по отношению к общему объёму добавленной стоимости всей экономики Украины. Доля инвестиций в сельское хозяйство также равнялась 23% всех инвестиций [6].

Начиная с 1991 года инвестиции в основной капитал сельского хозяйства в течение 10 лет катастрофически уменьшались и к 2000 году достигли значения 3,7% или уменьшились в 6,2 раза. Одной из причин такой ситуации до 2000 года является то, что финансирование инновационной деятельности в Украине было крайне неудовлетворительным. Наукоёмкость ВВП снизилась с 1,8% в 1991 г. до 0,83 в 2012 г., что повлекло деградацию материально-технической базы аграрного сектора, а также истощение оборотного капитала сельскохозяйственных товаропроизводителей.

Объёмы инвестирования зависят от эффективности ведения бизнеса.

Альтернативой собственным средствам в завершении существующих инвестиционных проектов и начало новых может стать банковское кредитование. Однако стоимость кредитов остаётся достаточно высокой, в силу специфики сельского хозяйства.

В связи с этим возникает потребность в привлечении финансовых ресурсов и разработки инвестиционной политики устойчивого землепользования.

Ключевые слова: *землепользование, привлечения инвестиций, решения финансово-экономических проблем, банковские кредиты, источники инвестирования.*

Annotation

D. K. Semenda, O. V. Semenda

INVESTMENTS AND THEIR ROLE IN ENSURING SUSTAINABLE LAND USE FOR AGRICULTURAL ENTERPRISES

Investment support to agriculture especially intensively studied in the period of reforming of agrarian sector. A significant contribution to the research investments made by well-known domestic and foreign researchers. However, the problem of investment and their role in ensuring effective land use for agricultural enterprises requires further study and deepening of theoretical

positions and practical use.

The achievement of this goal is possible with the creation of favorable conditions for investment activity of domestic investors and foreign capital.

The article used the following research methods: abstract-logical, historical and systematic analysis table. Economic targets of the research are agricultural enterprises of Cherkasy region.

Investment in agriculture in recent years has been mixed. In 1991, the share of value added in agriculture, was 23% in relation to total value added of the whole economy of Ukraine. The share of investment in agriculture is also accounted for 23% of all investments [6].

Since 1991 the capital investment agriculture for 10 years drastically decreased and by 2000 had reached the value of 3.7%, or decreased by 6.2 times. One of the reasons for this situation prior to 2000 is that the financing of innovation activity in Ukraine was extremely unsatisfactory. The technology-intensity of GDP declined from 1.8% in 1991 to 0.83 in 2012 that led to the degradation of the material-technical base of the agricultural sector, as well as the depletion of working capital for agricultural producers.

Investment depends on the business performance.

Alternative equity at the end of the existing investment projects and may become the beginning of new Bank lending. However, the cost of credit remains high, due to the nature of agriculture.

This raises the need to attract financial resources and investment policy development for sustainable land management.

Key words: *land use, investment, financial and economic issues, Bank loans, sources of investment.*

УДК 003.12:631.95:322.15:634

ОЦІНКА РІВНЯ ЕКОЛОГІЧНОСТІ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПЛОДОЯГІДНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Т. О. Кутковецька

Уманський національний університет садівництва

У статті визначено інтегральний індекс природно-екологічних умов та його вплив на виробництво плодоягідної продукції. У результаті досліджень було виявлено в яких районах Вінницької області найкраще розміщувати галузь садівництва з метою зростання обсягів виробництва плодоягідної продукції та прибутку.

Ключові слова: *плодоягідна продукція, виробництво, екологічність, аридність, деградація земель, природно-екологічні умови, прибуток.*

В сучасних умовах екологізація є основним індикатором національної конкурентоспроможності і гармонізації природокористування. Згідно з економічною енциклопедією, екологізація – це процес послідовного впровадження нової техніки і технології, нових форм організації виробництва, виконання управлінських та інших рішень, які дають змогу підвищити ефективність використання природних ресурсів з одночасним збереженням природного середовища та його поліпшення на різних рівнях. Важливим показником екологізації виробництва є екологоємність продукції, тобто сукупність екологічних витрат в одиниці вартості продукції. Екологоємність агровиробництва характеризує стан екологічності виробництва і є важливим чинником його економічної ефективності.